

OKTATÁSELMÉLET

**Az előadások tematikája és kötelező irodalma
2013 / 2014. tanév
tavaszi félév**

Kódszám:	BMNTP00500
Képzési forma:	mesterképzés
Előadások ideje:	február 22. (14.20-15.50), március 08. (14.20-15.50), március 29. (14.20-15.50), május 03. (14.20-15.50), május 17. (14.20-15.50)
Előadás helye:	HTK 2. sz. előadó (II. emelet 227)
Előadó:	Dr. Pálvölgyi Ferenc
A tanegység célja:	a tanítás-tanulás alapvető elméleti- és gyakorlati kérdéseinek áttekintése. Lehetőséget ad az oktatás céljainak, tartalmának, folyamatának, stratégiáinak, módszereinek, szervezeti formáinak és eszközeinek elemző megismerésére.
Számonkérés:	kollokvium.
Vizsgatételek:	a félév folyamán feldolgozott témakörök 1-től 12-ig.

Február 22.

1.) Az oktatáselmélet tudományos és társadalmi paradigmái

Hétköznapi és tudományos pedagógiai elméletek. Az oktatáselmélet fogalmi meghatározásai. Didaktikai koncepciók. Az oktatási rendszerek funkciói. Szelektív- és komprehenzív iskolarendszer.

2.) A tanulók és a pedagógus az oktatásban

A gyermekstátusz értelmezése. A gyermekszemléletet alakító tényezők. A gyermek megismerése és megértése. Diákjogok. A pedagógus személyét érintő vélekedések. Pedagógiai képességek és pedagógiai tudás. Foglalkozási ártalmak.

Március 08.

3.) Tanuláselméletek

Tanulás, tanuláselmélet. Az ismeretátadás pedagógiája. A szemléltetés pedagógiája. A cselekvés pedagógiája. A konstruktivizmus alaptézisei. A konstruktivista pedagógia. A mai korszerű tanuláselméletek.

4.) Az oktatás célrendszere és tartalma

Az oktatási cél fogalma és funkciói. Az oktatási célok kiválasztásának szempontjai. Az oktatási célok csoportosítása és osztályozása. Céltaxonómiák. Az oktatás tartalmának összetevői, kategóriái és forrásai. Az oktatási tartalma és a társadalmi környezet.

Március 29.

5.) Az oktatás folyamata

Az oktatási folyamat értelmezése. Zárt- és nyílt oktatás. Az oktatási folyamat alapvető mozzanatai. Az oktatási folyamat makro- és mikrostruktúrája. Comenius tanulási elvei. Tanulási kudarcok, tanulási motiváció. A tanulási kudarcok és ezek korrekciója.

6.) Az oktatás stratégiái és módszerei

Az oktatási stratégiák fogalma. Célközpontú stratégiák. Szabályozáselméleti stratégiák. Az oktatási módszerek fogalma. Az oktatási módszerek finomszerkezete és osztályozása. A legfontosabb oktatási módszerek. Az oktatási módszerek kiválasztásának szempontjai.

Május 03.

7.) Taneszközök, tanulásszervezés

Az oktatás infrastruktúrája. A taneszköz fogalma. A taneszközök felosztása. A taneszközök tulajdonságai és kiválasztásuk szempontjai. A preventív tanulásszervezés. A tanulók zavaró viselkedésének kezelése. Tanári konfliktuskezelő eljárások.

8.) Az oktatás szervezeti keretei és formái

A szervezeti keret fogalma. Az osztály, mint az oktatás alapvető szervezeti kerete. Egyéb szervezeti keretek. A szervezeti forma fogalma. A tanítási óra. Órarendtervezés. Rituálék az órákon. Más szervezeti formák.

Május 17.

9.) Szervezési módok és munkaformák

A szervezési mód és a munkaforma fogalma. A frontális munka. Az egyéni munka. A párban folyó tanulás. A csoportmunka. A szervezési módok hatása a résztvevőkre. A munkaformák szimultán alkalmazása.

10.) A pedagógiai értékelés

A pedagógiai értékelés fogalma. Az értékelés döntési folyamatának lépései. A pedagógiai értékelés alapkövetelményei. A pedagógiai értékelés funkciói. Az értékelés fajtái. Az értékelés minőségét befolyásoló tényezők.

Önálló hallgatói munkával feldolgozandó tételek:

11.) Tantervemélet és oktatástervezés (Didaktika, 2003., XVII. f.)

A tanterv értelmezésének változásai. Tantervi modellek. A tantervi értékelés. A tantervemélet meghatározó koncepciói. A Nemzeti Aplantanterv. Az intézményi pedagógiai program. A helyi tanterv. A tanmenet. A tematikus tervezés. A tanítási óra tervezése.

12.) Különleges bánásmódot igénylő tanulók és csoportok (Didaktika, 2003., XVIII. f.)

A különleges bánásmódot igénylő gyermek fogalma, típusai. Tanulási problémákkal küzdő tanulók. Magatartászavarok. Kivételes képességű tanulók. A különleges bánásmódot igénylő csoport fogalma és típusai. Multikulturális és interkulturális oktatás.

Kötelező irodalom

Falus Iván (szerk.): **Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz.** Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, **2003.** (Kék kötésű könyv.)

Falus Iván (szerk.): **Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz.** Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, **1998.** (Fehér kötésű könyv.) VIII. fejezet: Az oktatási folyamat (221-264. o.)

Ajánlott irodalom

1. Halász Gábor: **Az oktatási rendszer.** MK Pedagógus Könyvek, Budapest, 2001.
2. Hunyady Györgyné – M. Nádasai Mária: **Pedagógiai tervezés.** Comenius Bt., Pécs, 2000.
3. Kagan, Spencer: **Kooperatív tanulás.** Ökonet Kft. Budapest, 2001.
4. Nagy Sándor: **Az oktatás folyamata és módszerei.** Több kiadás.
5. Nahalka István: **Hogyan alakul ki a tudás a gyermekben?** Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.
6. Réthy Endréné: **Motiváció, tanítás, tanulás.** Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.

Budapest, 2014. február 03.

Dr. Pálvölgyi Ferenc